

25. 3. 2002

ID: 16189

Příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu

Postup podle § 309 odst. 1 o. s. ř. je možný i tehdy, nejsou-li na účtu povinného v období od nařízení výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu do doby, kdy byl peněžní ústav vyrozuměn o právní moci tohoto usnesení, žádné finanční prostředky.

Postup podle § 309 odst. 1 o. s. ř. je možný i tehdy, nejsou-li na účtu povinného v období od nařízení výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu do doby, kdy byl peněžní ústav vyrozuměn o právní moci tohoto usnesení, žádné finanční prostředky.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Odo 493/2001-91, ze dne 13.3.2002)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce: J. a.s., zast. JUDr. M. V., advokátem proti žalované: Č. s., a.s., o 76.029,48 Kč s příslušenstvím, vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp.zn. 13 C 268/98, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. srpna 2000, čj. 13 Co 190/2000-76, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. srpna 2000, čj. 13 Co 190/2000-76, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobce se domáhal, aby žalovaná zaplatila 76.029,48 Kč s 21% úroky z prodlení od 6.10.1996 do zaplacení, s tím, že platebním rozkazem vydaným Okresním soudem v Nymburce sp.zn. Ro 733/95 byla uložena J. H., povinnost zaplatit žalobci pohledávku ve výši 51.065,92 Kč a tento okresní soud usnesením ze dne 19.6.1996 sp.zn. E 545/96 nařídil výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky ze všech účtů J. H. u Č. s., a.s., a peněžnímu ústavu byla uložena povinnost po právní moci usnesení odepsat uplatněnou pohledávku z účtů J. H. a připsat ji na účet žalobce. Žalobci tak vzniklo právo požadovat po žalované zaplacení výše uvedené částky podle ust. § 311 občanského soudního řádu - zákon č. [99/1963](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále též „o. s. ř.“), neboť žalovaná nepostupovala při výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu povinného správně.

Obvodní soud pro Prahu 1 jako soud prvního stupně rozsudkem ze dne 22. února 2000, čj. 13 C 268/98-45, v pořadí druhým rozhodnutím ve věci zavázal žalovanou zaplatit žalobci částku 76.029,50 Kč (sestavující z jistiny ve výši 51.062,92 Kč a 16% úroku z prodlení z této jistiny za dobu od 7.4.1994 do 5.10.1996, ve výši 20.437,56 Kč) s 21% úrokem z prodlení od 6.10.1996 do zaplacení a k náhradě nákladů řízení ve výši 22.588,-Kč. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že na účtu povinného J. H. byla ke dni 7.2.1996 částka 105.392,- Kč, která měla být použita k úhradě vymáhané částky. Žalovaná uvedeného dne mohla pohledávku z účtu povinného odepsat, neboť tam byl dostatek prostředků k úhradě celé vymáhané částky a pokud tak nepostupovala, má žalobce právo

podle ust. § 311 o. s. ř. úspěšně se domáhat zaplacení vymáhané částky.

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v předmětné věci ve výroku uvedeným rozsudkem tak, že rozsudek soudu prvního stupně změnil a žalobu zamítl.

Odvolací soud ze spisu Okresního soudu v Nymburce sp.zn. E 545/96 zjistil, že nařízení výkonu rozhodnutí ze dne 25.6.1996 bylo doručeno žalované do vlastních rukou dne 27.6.1996 a vyrozumění o právní moci jí bylo doručeno 14.10.1996. Z kopií výpisů z účtu povinného číslo 2089159-198/0800 za dobu od 27.6.1996 do 13.10.1996, ze kterého měla žalovaná odepsat pohledávku žalobce, soud zjistil, že na tomto účtu žádné prostředky nebyly. Podle ust. § 305 o. s. ř. je peněžní ústav povinen podle usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí zablokovat peněžní prostředky na účtu povinného až do výše uplatněné pohledávky a jejího příslušenství, a poté co bude vyrozuměn, že usnesení o nařízení výkonu nabylo právní moci, odepsat peněžní prostředky z účtu povinného až do výše vymáhané pohledávky včetně jejího příslušenství a vyplatit je oprávněnému. Tuto povinnost může podle odvolacího soudu splnit pouze za předpokladu, že na účtu povinného v době od nařízení výkonu rozhodnutí do vyrozumění o právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí jsou nějaké peněžité prostředky, které lze zablokovat, odepsat a vyplatit oprávněnému. Odvolací soud pak uzavřel, že postup podle ust. § 309 odst. 1 o. s. ř. připadá v úvahu jen, jestliže na účtu povinného v době od nařízení výkonu rozhodnutí do vyrozumění oprávněného byla alespoň část prostředků. Jelikož tomu tak v době od 27.6.1996 do 13.10.1996 nebylo, žalovaný neporušil povinnosti stanovené ust. § 305, § 308 a § 309 o. s. ř., a proto se žalobce nemůže domáhat zaplacení požadované částky podle ust. § 311 o. s. ř.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost opírá o ust. § 238 odst. 1 písm. a). Dovolací důvod spatřuje dovolatel v ust. § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř., tedy v tom, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Dovolatel nesouhlasí s názorem odvolacího soudu v tom, že postup podle ust. § 309 o. s. ř. připadá v úvahu pouze za předpokladu, že v období od doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí do doručení vyrozumění o nabytí právní moci usnesení, jsou na účtu povinného u peněžního ústavu prostředky umožňující postup podle ust. § 305 o. s. ř., nebo alespoň část těchto prostředků. Podle ust. § 309 o. s. ř. se nařízení výkonu rozhodnutí vztahuje i na částky, které dojdou na účet povinného po tom, kdy bylo peněžnímu ústavu doručeno nařízení výkonu rozhodnutí. Dovolatel se domnívá, že zákonodárce tím chtěl vyjádřit skutečnost, že výkon rozhodnutí se nevztahuje jen na částky, které jsou na účtu povinného v době doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, popřípadě v době doručení vyrozumění o nabytí právní moci usnesení, ale i na částky, které na tento účet dojdou později, nejdéle však do šesti měsíců ode dne doručení vyrozumění o nabytí právní moci.

Dále dovolatel uvádí, že ustanovení § 309 odst. 2 o. s. ř. konkretizuje postup při realizaci odstavce prvního. Nelze-li pohledávku oprávněného včetně jejího příslušenství uspokojit podle § 307, odepíše peněžní ústav po vyrozumění o právní moci nařízení výkonu rozhodnutí peněžní prostředky z účtu povinného na něm uložené a vyplatí je oprávněnému. Zbývající část pohledávky uspokojí peněžní ústav ihned, jakmile peněžní prostředky na účtu povinného dosáhnou částky, odpovídající zbývající části celkového nároku oprávněného, pro který je výkon rozhodnutí veden. Nedojde-li k tomu do šesti měsíců po vyrozumění peněžního ústavu o právní moci výkonu rozhodnutí, odepíše peněžní ústav k tomuto dni z účtu povinného peněžní prostředky na něm uložené a vyplatí je na částečnou úhradu vymáhané pohledávky a jejího příslušenství oprávněnému. Tím výkon rozhodnutí zaniká. Zákon tak podle dovolatele jednoznačně spojuje zánik výkonu rozhodnutí nejpozději s uplynutím šestiměsíčního

„sledovacího“ období. Dříve by mohlo k zániku výkonu rozhodnutí dojít pouze v případě, že bude odepsána celá vymáhaná pohledávka z účtu povinného (pokud nepřichází v úvahu rozhodnutí o zastavení výkonu rozhodnutí podle ust. § 268 o. s. ř.). Dovolatel namítá, že s absolutním nedostatkem peněžních prostředků na účtu povinného v době doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, resp. v době od tohoto okamžiku do dne doručení vyrozumění o nabytí právní moci usnesení, zákon zánik výkonu rozhodnutí nespojuje. Naopak jednoznačně stanoví postup pro případ, kdy nelze pohledávku uspokojit podle ust. § 307 o. s. ř. Pokud tedy v okamžiku doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí peněžnímu ústavu nejsou na účtu povinného žádné peněžní prostředky, neznamená to, že výkon rozhodnutí se zastavuje nebo zaniká, ale zákon stanoví další šestiměsíční sledovací období.

Dovolatel se rovněž domnívá, že pokud nejsou na účtu povinné osoby v okamžiku právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí žádné prostředky, které by postačovaly na úhradu celé pohledávky oprávněného včetně příslušenství, budou vyplaceny pouze ty prostředky, které se na účtu nacházejí. Pokud se tam žádné nenacházejí, není možné je vyplatit, ale ust. § 309 o. s. ř. se použije i v tomto případě. Záměrem zákonodárce vyjádřeným novelou, provedenou zákonem č. [238/1995](#) Sb., byla snaha co nejvíce posílit postavení oprávněného v procesu výkonu rozhodnutí a zajistit mu uspokojení přisouzené pohledávky, kterému by se výklad odvolacího soudu přičil a zvýhodňoval by povinné osoby.

Podle dovolatele je nesprávný i názor soudů obou stupňů, podle nichž se výkon rozhodnutí v případě účtu povinného se záporným zůstatkem týká těch peněžních prostředků, které dojdou na tento účet v období od doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, které přesahují záporný zůstatek účtu. Podle názoru dovolatele podloženého komentářem k občanskému soudnímu řádu (nakladatelství C.H.Beck, 4. vydání 2000), není přípustné, aby banka z těchto došlých prostředků na účet povinného do rozsahu, jehož výše je určena částkou, pro kterou byla nařízena exekuce, uhrazovala odměnu za vedení účtu či ve svůj prospěch, k tíži účtu povinného zaúčtovala jiné (své) pohledávky, před úhradou exekované pohledávky. Banka není oprávněna peněžní prostředky, které na účet dojdou, zaúčtovat na svou pohledávku za povinným, pokud je účet „zablokovan exekucí“ ani v případě záporného stavu účtu povinného. Otázku pořadí uspokojování pohledávek banky a oprávněných v procesu výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky povinného z účtu u peněžního ústavu považuje dovolatel za „široce“ významnou a předmětného případu se týká pouze ve vztahu k počátku běhu lhůty úroků z prodlení; proto navrhuje dovolacímu soudu, aby napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Podle bodu 17., hlavy první, části dvanácté, zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů, se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (to jest podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. lednem 2001).

Nejvyšší soud jako soud dovolací, po zjištění, že podané dovolání má náležitosti, předepsané zákonem (ust. § 240 odst. 1 a § 241 odst. 1 a 2 o. s. ř.), směřuje do měnicího rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé a je proto přípustné (ust. § 238 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.), dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Nesprávné právní posouzení věci ve smyslu ust. § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř. může spočívat v tom, že soud na správně zjištěný skutkový stav věci aplikoval nesprávný právní předpis nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, popř. na daný skutkový vztah nesprávně aplikoval.

Posoudit, zda je napadený rozsudek odvolacího soudu se zřetelem k uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř., obsahově konkretizovanému dovolacími námitkami, správný (§ 243b odst. 1 o. s. ř.), znamená přezkoumat opodstatněnost odvolacím soudem vysloveného právního závěru, žalovaná neporušila povinnosti stanovené ust. § 305, § 308 a § 309 o. s. ř. a není tak dán důvod pro postup podle ust. § 311 o. s. ř.

Skutkový základ sporu nebyl dovolatelem zpochybněn; dovolací soud proto při svém posouzení vycházel ze zjištění, že usnesením Okresního soudu v Nymburce ze dne 19.6.1996, čj. E 545/96-6, které bylo žalované doručeno dne 27.6.1996, byl (podle pravomocného a vykonatelného platebního rozkazu Okresního soudu v Nymburce ze dne 1.4.1996 sp. zn. Ro 733/95) nařízen výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu povinného u peněžního ústavu (Č. s., a.s.) a to pro částku 51.065,92 Kč se 16% úroky z prodlení od 7.4.1994 do zaplacení, náklady předchozího řízení ve výši 2.604,- Kč a náklady návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí ve výši 1.922,- Kč. Vyrozumění o tom, že usnesení nabylo právní moci, bylo doručeno žalované dne 14.10.1996 (č.l. 17 spisu Okresního soudu v Nymburce sp.zn. E 545/96). Z kopií výpisů z účtu povinného číslo 20.-1./0800 za dobu od 27.6.1996 do 13.10.1996 bylo zjištěno, že na tomto účtu žádné finanční prostředky nebyly. Z výpisu ze dne 7.2.1997 vyplývá, že k tomuto dni měl povinný na svém účtu částku 105.392,- Kč.

Vzhledem k tomu, že výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu povinného u peněžního ústavu byl nařízen a prováděn v roce 1996, je třeba posuzovat práva a povinnosti tehdejších účastníků vykonávacího řízení, jakož i peněžního ústavu, podle občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1.1.1996 (tedy od účinnosti zákona č. [238/1995](#) Sb., kterým se měnil a doplňoval zákon č. [99/1963](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Podle ust. § 303 odst. 1 o. s. ř. výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u tuzemského peněžního ústavu se provede jejím odepsáním z účtu do výše přisouzené pohledávky s příslušenstvím. Podle ust. § 305 o. s. ř. k návrhu oprávněného soud rozhodne o nařízení výkonu usnesením, ve kterém :

- a) přikáže peněžnímu ústavu, aby po tom, co mu bude doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, zablokoval peněžní prostředky na účtu povinného až do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství,
- b) přikáže peněžnímu ústavu, aby po tom, co mu bude doručeno vyrozumění, že nařízení výkonu rozhodnutí nabylo právní moci, odepsal peněžní prostředky z účtu povinného až do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství a vyplatil je oprávněnému,
- c) zakáže povinnému, aby po tom, co mu bude doručeno nařízení výkonu rozhodnutí, nakládal s peněžními prostředky na účtu až do výše vykonatelné pohledávky a jejího příslušenství.

Podle ust. § 308 o. s. ř. pro pořadí úhrady pohledávek, pro něž byl výkon rozhodnutí nařízen, je rozhodující den, kdy bylo nařízení výkonu rozhodnutí doručeno peněžnímu ústavu; bylo-li mu téhož dne doručeno nařízení výkonu rozhodnutí pro několik pohledávek a prostředky na účtu povinného nestačí k uspokojení všech pohledávek, uhradí se jednotlivé pohledávky, pro něž došlo k nařízení výkonu rozhodnutí téhož dne, poměrně; ustanovení § 316 odst. 2 a 3 tu platí obdobně.

Podle ust. § 309 odst 1 o. s. ř. se nařízení výkonu rozhodnutí vztahuje i na částky, které dojdou na účet povinného po tom, kdy bylo peněžnímu ústavu doručeno nařízení výkonu rozhodnutí, nejdéle však do šesti měsíců ode dne, kdy byl peněžní ústav vyrozuměn o právní moci nařízeného výkonu rozhodnutí. Podle § 309 odst. 2 o. s. ř. nelze-li pohledávku oprávněného včetně jejího příslušenství uspokojit podle § 307, odepíše peněžní ústav po vyrozumění o právní moci nařízení výkonu rozhodnutí peněžní prostředky z účtu povinného na něm uložené a vyplatí je oprávněnému. Zbývající část pohledávky uspokojí peněžní ústav ihned, jakmile peněžní prostředky na účtu povinného dosáhnou částky, odpovídající zbývající části celkového nároku oprávněného, pro který je výkon rozhodnutí veden. Nedojde-li k tomu do šesti měsíců po vyrozumění peněžního ústavu o právní moci výkonu rozhodnutí, odepíše peněžní ústav k tomuto dni z účtu povinného peněžní prostředky na něm uložené a vyplatí je na částečnou úhradu vymáhané pohledávky a jejího příslušenství oprávněnému. Tím výkon rozhodnutí zaniká.

Podle ust. § 311 o. s. ř. nepostupuje-li peněžní ústav tak, jak mu to ukládají ustanovení § 305, § 308 a § 309, může se oprávněný domáhat, a to i tehdy, když už na účtu povinného není dostatek prostředků, aby mu peněžní ústav zaplatil částku, na kterou by měl právo, kdyby peněžní ústav postupoval správně.

Ustanovení § 305 písm. a) a § 309 odst.1 o. s. ř. ve znění účinném od 1.1.1996 nově ukládají peněžnímu ústavu (oproti právnímu stavu před 1.1.1996), aby blokoval i peněžní prostředky, které dojdou na účet povinného v době šesti měsíců od vyrozumění o právní moci nařízeného výkonu rozhodnutí, tedy již poté, co by jinak výplatou pohledávky z účtu povinného měl výkon rozhodnutí v případě dostatku peněz na účtu skončit. Pro případ, že v tomto okamžiku na účtu není dostatečná částka k uspokojení oprávněného, prodlužuje se „blokace“ účtu k provedení tzv. dodatečných srážek o šest měsíců a stanoví se další povinnost vyplatit pohledávku z účtu povinného. Podstatou je jednorázová výplata peněz z účtu ve prospěch oprávněného, přičemž se novou úpravou změnila pouze doba, po kterou se musí blokovat účet, nikoli charakter tohoto způsobu exekuce jeho exekuce pohledávkové .

Dospěl-li odvolací soud k závěru, že pokud nebyly na účtu povinného v období od nařízení výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu do doby, kdy byl peněžní ústav vyrozuměn o právní moci tohoto usnesení žádné finanční prostředky, neměl již peněžní ústav dále povinnost danou mu ust. § 309 o. s. ř., nesprávně tak posoudil výše uvedené ustanovení a jeho vztah k ust. § 305 o. s. ř. ve znění po 1.1.1996, neboť podle ust. § 305 písm. a) o. s. ř. a ust. § 309 odst. 1 o. s. ř. je peněžní ústav povinen blokovat účet po dobu nejdéle šesti měsíců od doručení vyrozumění o právní moci nařízeného výkonu rozhodnutí. Úsudek odvolacího soudu, že postup podle § 309 odst. 1 o. s. ř. je možný, jen byly-li nějaké prostředky na účtě povinného i v době mezi nařízením výkonu rozhodnutí a vyrozuměním o právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, oporu v zákoně, tj. předmětných ustanoveních občanského soudního řádu, nemá.

Protože odvolací soud nesprávně právně posoudil otázku týkající se povinností peněžního ústavu podle ust. § 305, § 308 a § 309 o. s. ř., Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu podle ustanovení § 243b odst. 1 o. s. ř. zrušil .

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)